

Generaal Van Everdingen: een spotliedje

Wes Holleman

*Twee dagbladcolumnisten, Heldring (NRC 1998) en Prinsen (Leids Dagblad 2005), hadden vage persoonlijke herinneringen aan een liedje: **Generaal van Everdingen / Zat op de WC te zingen**. Zij riepen de hulp van hun lezers in om daarover méér te weten te komen.^{1,2} Volgens Heldring (1917-2013) werd het gezongen in zijn ‘Leidsche’ studententijd in de jaren 1930. Maar volgens Joost Prinsen (geboren in 1942) was het een populair deuntje in zijn jongensjaren, omstreeks 1950. Dat moet in Breda geweest zijn: zijn vader (alumnus van de Katholieke Universiteit Nijmegen) was van 1947 tot zijn overlijden (in 1952) burgemeester van Breda.³ Er was ook nog een derde versregel. Volgens Prinsen luidde die **Bloemkool, geef mij maar bloemkool**, maar Heldring herinnerde zich iets van **Sixma baron van Heemstra**. In dit artikel worden de bevindingen van Heldring en Prinsen samengevat. Vervolgens doe ik verslag van eigen naspeuringen.*

§1. Tekstuele bevindingen van Heldring en Prinsen. In de tabellen A en B wordt een overzicht gegeven (in de cursief gedrukte items) van tekstfragmenten die door Heldring en Prinsen verzameld zijn, als waren het scherven uit een archeologische beerput. Item 86 komt uit mijn eigen koker: het werd (samen met itemnummers 03/31/51) gezongen door mijn vader (1908-1961), die evenals Heldring reünist was van het Leidsch Studentencorps. Item 91 (door mij geredigeerd) is afkomstig van Buijvoets, één van Heldrings respondenten.⁴ Een andere respondent kwam met 09/32/52/73, gevolgd door item 92.⁵ De items 94 en 95 zijn door Prinsen opgevoerd vanwege hun sprekende gelijkenis met het metrum van Tabel A.

Voorlopig bleef Heldring bij zijn idee dat het liedje uit de Leidsche corpstraditie stamde, mede op grond van de itemnummers 23/43/53, die volgens één van zijn respondenten uit het Leidsche groenentoneel van 1926 afkomstig zijn (August L. Reimeringer was voorzitter van de Leidse burgersociëteit Amicitia).⁶ Prinsen heeft één respondent gevonden die dat idee ondersteunde: item 93 zou een spotlied zijn op de adellijke leden van het verafschuwde Utrechtsch Studentencorps, die dus “ergens achter Woerden” studeerden.⁷ Anderzijds had hij van een expert uit het volkskundige Meertens Instituut vernomen dat de items 03/31/51 (identiek aan de liedtekst van mijn vader) van oorsprong in een soldatenliedje thuishoorden. Dat zou kloppen met de Bredase herinneringen van Prinsen: Breda is van oudsher een garnizoensstad, waar ook de Koninklijke Militaire Academie (KMA) gevestigd is. Maar dat militaire spoor heeft de columnist Prinsen niet nader verkend.

§2. Muzikale bevindingen. Prinsen was veeleer geïntrigeerd door de tekstuele verwantschap met een tophit uit de jaren 1950 (items 94 en 95), geschreven door Bernie Baum & Stephan Weiss, oorspronkelijk uitgevoerd door Teresa Brewer en omstreeks 1984 geparodieerd door Sjef van Oekel.⁸ De coda van deze popsong bevat precies evenveel lettergrepen als de coda van Van Everdingen. Het verschil is echter dat de overige versregels één lettergreep korter zijn.

Maar bij mijn naspeuringen ben ik op een essentieel, tweede verschil gestuit. De melodie van de items 94 en 95 wijkt namelijk sterk af van die van Van Everdingen. Dat wordt aannemelijk als we terugkeren naar het soldatenliedje van het Meertens Instituut: in de Nederlandse Liederenbank wordt aangegeven dat de eerste twee versregels corresponderen met het militaire trompetsignaal *Draf*.⁹ Welnu, dat is signaal nr.54 van het *Voorschrift Trompetsignalen* van de Koninklijke Militaire Academie.¹⁰ De melodie ervan is (evenals de coda van Van Everdingen) ontleend aan het tweede deel van de Tweede Hongaarse Rapsodie van Franz Liszt, gecomponeerd omstreeks 1850.¹¹ Ettelijke respondenten van Heldring hebben eveneens op laatstgenoemde muzikale bron gewezen. Opmerkelijk is dat de coda van de items 94 en 95 eveneens op deze Rapsodie gebaseerd is.¹² Maar de rest van die tophit kent een heel andere melodie.¹³

§3. Generaal Van Everdingen: een militair spotliedje. Naar mijn indruk is *Generaal Van Everdingen* (items 03/31/51) van oorsprong een militair spotliedje. In de aanhef kunnen trouwens ook andere rangen of functies zijn gebezigd (items 01 t/m 07). Gerrit G. van Everdingen (1871-1939) was nauw verbonden met de KMA: eerst als luitenant en kapitein en later als kolonel en generaal der Artillerie.¹⁴ Hij was de auteur van verscheidene krijgskundige leerboeken en van 1923 tot aan zijn pensioen (1929) was hij gouverneur van de KMA. Als exponent van de leidinggevende officieren viel met hem niet te spotten, dus hij was een prachtig mikpunt voor een heimelijk spotliedje van de KMA-cadetten en van al die andere militairen-in-opleiding die aan zijn leerboeken waren overgeleverd.

Voor de cadetten uit het elite Wapen der Cavalerie was er misschien nog een extra reden tot spot. De gouverneur had zijn officiersopleiding niet genoten aan de KMA. Direct na de hbs werd hij toegelaten tot de artillerieschool in Delft.¹⁵ Nog erger was dat hij zich had toegelegd op de statische vestingartillerie in plaats van op de dynamische oorlogvoering. Om de coda te achterhalen, mogen we misschien uit de oude moppen-

doos tappen. Wat eten infanteristen het liefst?¹⁶ Kogelbiefstuk en babi pang pang! Wat is wit en het ontploft? Een boemkool.¹⁷ En wat eten artilleristen dus het liefst? Boemkool, geef mij maar boemkool! Het lijkt mij niet uitgesloten dat het explosieve item 74 in eerste instantie als coda van het spotlied is gekozen en dat dit pas door latere zangers tot eetbare proporties (item 73) is teruggebracht. Het zij als onbegrepen larioek dan wel verwijzend naar bloemkool als huismiddel tegen obstipatie (vergelijk de items 91 en 81).

§4. De oorsprong: een militair geheugensteuntje. Maar wat is nu de link met het militaire trompetsignaal Draf? Niet alleen de beroepsmilitairen van de Cavalerie en de bereden Artillerie, maar ook de dienstplichtigen (waaronder de reserve-officieren) van deze beide wapens, en van de fietsende Infanterie, moesten zich de betekenis van ontelbare trompetsignalen eigen maken. Door de instructeurs werden daartoe allerlei geheugensteuntjes aangeboden. Bijvoorbeeld voor het signaal Reveille: *Als je niet opstaat blijf je maar liggen, maar de gevolgen zijn dan voor jou.* Of de vulgaire versie: *Op de heide zal ik je donderen, op de heide donder ik jou.*¹⁸ De vraag rijst dan welk geheugensteuntje voor het signaal Draf werd aangeboden. De gecursiveerde groslijst in tabel A biedt een aanknopingspunt: zoek iemand uit *Scheveningen*. De items 14/34/51/87 zouden bijvoorbeeld goed in het gehoor liggen.

Een geheugensteuntje met veel oudere wortels zou *Grevelingen* kunnen zijn. Ik denk dan aan *Lodewijk van Grevelingen* (25/45/51/, gevolgd door 85 of 82. In feodale tijden mochten Louis XIII, XIV, XV en XVI zich krachtens hun persoonlijke familievermogen Seigneur de Gravelines noemen.¹⁹ In 1658/59 werd dit West-Vlaamse grensstadje veroverd en geannexeerd door de Franse staat. Het is dus denkbaar dat onze vaderlandse erfvijand bespot werd in de persoon van Lodewijk van Grevelingen.

Mijn voorlopige hypothese is: In den beginne was er *Dominee van Scheveningen* en/of *Lodewijk van Grevelingen* als militair geheugensteuntje voor het trompetsignaal Draf. Van lieverlede ontstonden er binnen of rond de KMA één of meer militaire spotliedjes op hetzelfde stramien (waaronder *Generaal van Everdingen*). En samen met hun Scheveninger en/of Grevelinger origineel hebben deze hun weg gevonden: enerzijds naar de Bredase burgermaatschappij van Joost Prinsen en anderzijds in de richting van het Leidsch Studentencorps via studenten of reünisten die (al dan niet als reserve-officier) in militaire dienst waren geweest. Ook is het denkbaar dat de Leidsche Studentenweerbaarheid hierbij een rol heeft gespeeld.

En in Leiden is de productie van spotliedjes op hetzelfde stramien voortgegaan. In dat verband noemde ik al Augustus Elle Reimeringen (23/43/53, gevolgd door 81 of 75?) en de eventuele bespotting van het Utrechtsch Studentencorps (item 93). Maar ook Arend Braat behoort vermoedelijk tot deze categorie (22/42/54, gevolgd door items 73, 84 of 72. en eventueel 91 en/of 92). Hij was een onbehouden lid van de Tweede Kamer van 1919 tot 1937.²⁰

§5. De cavalieristen werden met gelijke munt betaald. Het was in de kring van de KMA, denk ik, dat er ergens na 1920 nog een variant op *Generaal van Everdingen* (03/31/51) ontstaan is, namelijk de coda *Sixma baron van Heemstra* (item 86). Het lijkt erop dat de cadetten uit het Wapen der Artillerie met deze versregel wraak hebben willen nemen op de arrogante cavalieristen, die de Gouverneur met explosieve groenten hadden bespot. Het mikpunt van de nieuwe coda is de beroepsmilitair Carel J.J. Sixma baron van Heemstra (1869-1945), keurig opgeleid aan de Koninklijke Militaire Academie en uiteindelijk opgeklimmen tot ritmeester der Cavalerie.²¹ In 1914 had hij onder het pseudoniem Veritas een pamflet geschreven tegen het nieuwe artikel 248bis van het Wetboek van Strafrecht (dat van kracht is geweest van 1911 tot 1971). Het wetsartikel verbood meerderjarigen (21 jaar en ouder) *homoseksuele* omgang met minderjarigen te hebben, terwijl *heteroseksuele* omgang met jeugdigen vanaf 16 jaar onbestraft bleef. Vervolgens was de baron, inmiddels oud-ritmeester, in 1920 betrokken bij een homoseksueel zedenschandaal in Den Haag, wat hem op gevangenisstraf kwam te staan. Daarmee had hij niet alleen zichzelf en zijn familie maar ook het Wapen der Cavalerie en de alma mater KMA te schande gemaakt. De artilleristen hebben dus een spotliedje bedacht waarin deze oud-student der KMA publiekelijk, bij monde van de gouverneur der KMA, aan de schandpaal werd gezet.

§6. Losse eindjes. We houden in het gecursiveerde deel van tabel A nog een aantal losse eindjes over: baron en/of barones van Everdingen (items 09/32/52/), meneer van Wemeldinge (12/35 of 11/36), de familie Van Weteringen (item 37) en de verwijzing naar Wageningen (item 41). Ik denk dat dit fragmenten zijn van onbekende liedvarianten die ontstaan zijn binnen de KMA of binnen het Leidsch Studentencorps. De eerdergenoemde liedjes (§§ 3 t/m 5) waren echte meezingers die in het geheugen gegrift stonden. Als men een nieuw rijmwoord tegenkwam (zoals Reimeringer of Hekelingen) dat nog niet in het repertoire was opgenomen, dan was de verleiding groot een aangepaste variant te bedenken. Daarbij kon men er ook voor kiezen uit een breder taallandschap te putten (tabel C en D), zoals bijvoorbeeld 28/47/63/85. En men had bijvoorbeeld de baron van Heemstra met de items 26/46/61/80 of 27/46/62/86 kunnen bezingen. Verder kon men met nieuwe contrafacten teruggrijpen op historische personen uit vervlogen tijden: ik noem hieronder vier historische aanknopingspunten die binnen het poëtische en muzikale stramien zouden passen en die recht

zouden doen aan het hekelende tekstgenre.

6.1 Barones van Everdingen.²² Bij mijn weten heeft er nooit een baron of barones van Everdingen bestaan. Maar misschien is het spotliedje geënt op Gerrigje Adriana van Everdingen (1809-1887). Zij trouwde in 1827 met (de latere jonkheer) Bernard van Merlen (1800-1890).²³ Hij was een Nederlandse beroepsmilitair die uiteindelijk opklom tot generaal-majoor der cavalerie. In 1836 werd hij, toentertijd ritmeester, in de adelstand verheven. Vervolgens was hij zes jaar lang docent aan de KMA.

Zijn vader, Jean Baptiste (geboren in Antwerpen), had het eveneens tot generaal der cavalerie geschopt. Na de Franse annexatie van de Zuidelijke Nederlanden streed hij onder het banier van Napoleon Bonaparte. Hij werd door de keizer beloond met de (niet-erfelijke) titel Baron de l'Empire. Toen de keizer onttroond was, koos Jean Baptiste, op verzoek van koning Willem I, de Nederlandse kant. Hij sneuvelde in de slag bij Waterloo (1815). Zoonlief Bernard kon de 'foute' adellijke titel van zijn vader dus op de buik schrijven.

Het is denkbaar dat er later in militaire kring een spotliedje is opgebloeid waarin hij (via zijn echtgenote) bespot werd vanwege de 'foute' loyaliteiten van zijn vader en vanwege zijn misgelopen Franse titel. Bijvoorbeeld 09/31/53, met 79 als coda (of 76, met dank aan *Die Grenadiere* van Heinrich Heine).

6.2 Meneer Van Wemeldinge. Wie de visrechten in de gemeente Wemeldinge (Zuid-Beveland) in eigendom weet te krijgen, die heeft een buitenkansje. Hij mag zich Heer van Wemeldinge noemen, want in feodale tijden behoorden de visrechten tot de boedel van de Ambachtsheer van Wemeldinge. In 1933 werd dit restant van de Heerlijkheid bij notariële veiling te koop aangeboden door de erfgenamen van jhr. Frederik Bosch van Drakestein (1871-1911).²⁴ Na de dood van de Jonker hertrouwde de 34-jarige Douairière Bosch van Drakestein (1880-1973) in 1915 met de 26-jarige sportsman Arnoud Loten van Doelen Grothe (1889-1932), zoon van de burgemeester van Soest. Ik vermoed dat de Douairière als deel van haar bruidsschat de pseudo-adellijke titel *Heer van Wemeldinge* heeft ingebracht, behorende bij de Heerlijkheid die ze van Jhr. Frederik geërfd had. Maar de vreugde was van korte duur. In 1932 kwam Arnoud Grothe, ambtelos burger, bij een auto-ongeval om het leven tijdens de Elfde Autorally van Monte-Carlo.

Tot hier aan toe is er vermoedelijk weinig aanleiding voor het dichten van spotliedjes. Jonker Frederik en Arnoud Grothe zijn geen van beiden lid van het Utrechtsch Studentencorps (USC) geweest, dus voor het nabijverige LSC was er evenmin eer aan hen te behalen. Maar dat ligt anders voor Alexander Lodewijk Grothe (1812-1900).²⁵ In de periode 1833 tot 1838 was ene jongeman A. Grothe lid van het USC. In 1853 trouwde Alexander Lodewijk, maar zijn familienaam was inmiddels gewijzigd. De oude heer (item 13) heette plotsklaps Grothe van Wemeldinge, dus kennelijk had hij ergens vóór 1853 de Heerlijke (vis-)rechten van Wemeldinge verworven en, daarop aansluitend, een formele wijziging van zijn familienaam verkregen. Latere Leidsche studentengeneraties zouden hieraan een spotliedje kunnen hebben gewijd (zoiets als 12/35/51/, gevolgd door 83 of 77).

6.3 Ambachtsheer van Wemeldinge. Met een beetje goeie wil zou het Leidsche liedarsenaal ook nog geënt kunnen zijn op een feodale Ambachtsheer van Wemeldinge (items 10/36/51), ergens in de Regententijd. Johan Rontvis (1680-1735), Heer van Wemeldinge, was lid van de vroedschap van Goes. Na zijn dood ging de ambachtsheerlijkheid naar zijn weduwe over. En in 1739 hertrouwde ze, op 57-jarige leeftijd, met een ander lid van de vroedschap, de 35-jarige stadsarts Pieter Coomans (1703-1757), die daarmee dus Heer van Wemeldinge werd. Beide heren waren betrokken bij een onverkwikkelijke kongsie voor de onderhandse verdeling van openbare ambten.²⁶ Zij zouden door latere Leidsche studentengeneraties op de korrel kunnen zijn genomen. Bijvoorbeeld in de trant van de items 10/36/51/89.

Na de dood van Pieter gingen de heerlijke rechten (waaronder het Plantrecht) naar zijn broer Jacobus (1710-1771), die in 1759 aan de dorpelingen 160 iepen schonk, te planten langs de Dorpsstraat. Twaalf jaar later erfde zijn zuster Maria (1717-1791) de heerlijke rechten van Wemeldinge. Zij liet de bomen weer rooien omdat ze afbreuk deden aan haar Windrecht.²⁷ In de Bataafse Republiek (1795), vier jaar na haar dood, werden alle heerlijke rechten afgeschaft. Voor de revolutionaire Patriotten kan de Heer van Wemeldinge dus ook symbool hebben gestaan voor de ondergang van het feodale systeem en van de regentenkliek, met zijn vriendjespolitiek en nepotisme. Zouden latere Leidsche studentengeneraties daaraan een van hun liedvarianten hebben gewijd? Bijvoorbeeld 11/36/51/88.

6.4 Hiëronymus van Beverning(e). Omwille van de poëtische mogelijkheden die zijn naam biedt (items 24/44/51), moet ik ook nog even melding maken van de bestuurder en diplomaat Hiëronymus van Beverningh (1614-1690).²⁸ Hij was bevriend met de anti-orangistische raadpensionaris Johan de Witt, die in het Rampjaar (1672) gelyncht werd. De coda van een later spotliedje zou dus kunnen luiden: afscheid, ik ben mijn vriend kwijt (item 71). Van Beverningh had rechtsgeleerdheid gestudeerd in Leiden en werd in 1673 benoemd tot curator van deze universiteit.

>>> *Tabellen A t/m E en §7 (Conclusie)* >>>

Tabel A. Tekstsuggesties voor het trompetsignaal DRAF (met slepend eindrijm)

Versregel I: Het subject		Versregel II: De akelige toestand	Versregel III (coda): De jammerklacht
I:a Aanhef	I:b Naam & herkomst		
01 <i>Adjutant</i>	31 <i>Van Everdingen</i>	51 <i>Die zat op de plee te zingen:</i>	71 Afscheid, ik ben mijn vriend kwijt
02 <i>Commandant</i>	32 <i>van Everdingen</i>	52 <i>Zat op de WC te zingen:</i>	72 <i>Bloedworst, geef mij maar bloedworst</i>
03 <i>Generaal</i>	33 <i>van Grevelingen</i>	53 <i>Zat op het secreet te zingen:</i>	73 <i>Bloemkool, geef mij maar bloemkool</i>
04 <i>Gouverneur</i>	34 <i>van Scheveningen</i>	54 <i>Zat op het privaat te zingen:</i>	74 <i>Boemkool, geef mij maar boemkool</i>
05 <i>Kapitein</i>	35 <i>Van Wemeldinge</i>	55 <i>Zat op het toilet te zingen:</i>	75 <i>Brandspuit, geef mij een brandspuit</i>
06 <i>Kolonel</i>	36 <i>van Wemeldinge</i>	56 <i>Zat op het closet zingen:</i>	76 <i>Der Kaizer, der Kaizer gefangen</i>
07 <i>Luitenant</i>	37 <i>Van Weteringen</i>	57 <i>Zat op 't kabinet te zingen:</i>	77 <i>Groter, ach maak mij groter</i>
08 <i>De baron</i>		58 <i>Zat op het gemak te zingen:</i>	78 <i>Hoogheid, ik ben mijn hoofd kwijt</i>
09 <i>Barones</i>		59 <i>Zat in het cachot te zingen:</i>	79 <i>Kom nou: ben ik een jonkvrouw?</i>
10 <i>Ambachtsheer</i>			80 <i>Knapen, doortrapte knapen</i>
11 <i>En de Heer</i>			81 <i>Laci, 'k heb obstipatie</i>
12 <i>En meneer</i>			82 <i>Merde, 'k zit in de merde</i>
13 <i>D'oude heer</i>			83 <i>Namen, geef mij maar namen</i>
14 <i>Dominee</i>			84 <i>Ruim baan, ik heb er schijt aan</i>
21 <i>Adriaan</i>	41 <i>van Wageningen</i>		85 <i>Schijtpoep, 'k zit in de schijtpoep</i>
22 <i>Arend Braat</i>	42 <i>uit Hekelingen</i>		86 <i>Sixma, Baron van Heemstra</i>
23 <i>August Elle</i>	43 <i>Reimeringen</i>		87 <i>Spuitpoep, ik heb de spuitpoep</i>
24 <i>Hiëronymus</i>	44 <i>van Beverningh(e)</i>		88 <i>Vrienden, ik wil mijn tienden</i>
25 <i>Lodewijk</i>	45 <i>van Grevelingen</i>		89 <i>Vrienden, geef mij maar vrienden</i>
26 <i>Cavalier</i>	46 <i>uit 's Gravenhage</i>	61 <i>Zat in het cachot te klagen:</i>	
27 <i>Edelknaap</i>		62 <i>Zat op het privaat te klagen:</i>	
28 <i>Kapitein</i>	47 <i>van Tiengemetren</i>	63 <i>Die had in zijn broek geschetten:</i>	

Tabel B. Verwante teksten (zelfde metrum, veelal met staand eindrijm)

nr.	Versregels I, II, III en IV	Coda
91	[Eenmaal] <i>bloemkool lust ik graag / Borrelt lekker in de maag, maar Tweemaal bloemkool zie ik geerne / In het keursje van een deerne</i>	<i>Bloemkool, geef mij maar bloemkool</i>
92	<i>Geef mij vlees en [vette] vis met / Kippenjus die over is, en Paling die naar modder smaakt / Zodat je buik van binnen kraakt</i>	<i>Bloemkool, geef mij maar bloemkool</i>
93	<i>De baron van Wemeldingen / Zat op het secreet te zingen: / De baron van Voorst tot Voorst, Van / Lidth de Jeude enzovoorts, en</i>	<i>Sixma, baron van Heemstra</i>
94	<i>Put another nickle in / In the nickle-odeon All I want is loving you and / Music, music, music</i>	<i>Closer, my dear, come closer</i>
95	<i>Weet je wat gezellig is / 's Avonds in de duisternis Met je meisje aan je arm en / Zoenen, zoenen, zoenen</i>	<i>Hola, de pianola</i>

Tabel C. Topografische tekstsuggesties voor versregel I:b

Amerongen	Brouwershaven	's Gravenzande	IJzendijke	Serooskerke	<i>Wemeldinge</i>	Zevenhoven
Ammerzoden	<i>Everdingen</i>	<i>Grevelingen</i>	Oudewater	Spijkensisse	Westkapelle	Zevenhuizen
Arnhemuiden	Geldermalsen	<i>Hekelingen</i>	Paterswolde	Tiengemetren	Zevenbergen	Zoeterwoude
Bodegraven	Goedereede	Hoewelaken	Pieterburen	Vollenhoven		
Bovensmilde	's Gravenhage	Huis ter Heide	<i>Scheveningen</i>	<i>Wageningen</i>		

Tabel D. Tekstsuggesties voor versregel II

beven	dreinen	kermen	razen	schimpen	snikken	wenen
brommen	grienen	klagen	rillen	schreeuwen	stampen	zeuren
brullen	grommen	kreunen	roepen	schreien	tieren	<i>zingen</i>
dazen	huilen	krijten	schampen	simmen	tobben	zweeten
drammen	janken	mokken	schelden	sneren	treuren	

Tabel E. Tien mogelijke tophits met zestien mogelijke coda's

Militaire geheugensteuntjes op het trompetsignaal Draf (§ 4)		
<i>Dominee van Scheveningen</i>	<i>Die zat op de plee te zingen:</i>	<i>Spuitpoep, ik heb de spuitpoep</i>
<i>Lodewijk van Grevelingen</i>	<i>Die zat op de plee te zingen:</i>	<i>Schijtpoep, 'k zit in de schijtpoep Merde, 'k zit in de merde</i>
Militaire spotliedjes (§§ 3, 5 en 6.1)		
<i>Generaal Van Everdingen</i>	<i>Die zat op de plee te zingen:</i>	<i>Boemkool, geef mij maar boemkool Sixma, baron van Heemstra</i>
<i>Barones Van Everdingen</i>	<i>Zat op het secreet te zingen:</i>	<i>Kom nou, ik ben geen jonkvrouw Der Kaiser, der Kaiser gefangen</i>
Leidsche spotliedjes (§§ 1, 4 en 6.2)		
<i>Auguust Elle Reimeringen</i>	<i>Zat op het secreet te zingen:</i>	<i>Laci, 'k heb obstipatie Brandspuit, geef mij een brandspuit</i>
<i>Arend Braat uit Hekelingen</i>	<i>Zat op het privaat te zingen:</i>	<i>Bloemkool, geef mij maar bloemkool Ruim baan, ik heb er schijt aan</i>
<i>En meneer Van Wemeldinge</i>	<i>Die zat op de plee te zingen:</i>	<i>Namen, geef mij maar namen Groter, ach maak mij groter</i>
Mogelijke spotliedjes op vaderlandse personages (§§ 6.3 en 6.4)		
<i>En de Heer van Wemeldinge</i>	<i>Die zat op de plee te zingen:</i>	<i>Vrienden, geef mij maar vrienden</i>
<i>Ambachtsheer van Wemeldinge</i>	<i>Die zat op de plee te zingen:</i>	<i>Vrienden, ik wil mijn tienden</i>
<i>Hiëronymus van Beverninghe</i>	<i>Die zat op de plee te zingen:</i>	<i>Afscheid, ik ben mijn vriend kwijt</i>

*) Cursieve tekstgedeelten komen uit de groslijst van Heldring en Prinsen (en uit mijn familiale overlevering).

§7. Conclusie. In dit artikel zijn de volgende hypothesen ontwikkeld (zie tabel E):

a) Het spotliedje op de Generaal van Everdingen is afkomstig uit de Koninklijke Militaire Academie te Breda, waaraan de artillerist G.G. van Everdingen in diverse rangen en functies verbonden was. Het had oorspronkelijk wellicht als olijke coda: *Boemkool, geef mij maar boemkool*, later teruggebracht tot *Bloemkool, geef mij maar bloemkool*. Ook de variant *Sixma, baron van Heemstra* komt uit militaire kring, naar aanleiding van een Haags zedenschandaal in 1920, waarin de gelijknamige oud-ritmeester betrokken was. Een andere militaire variant was wellicht de *'Barones' van Everdingen* (1809-1887), die gehuwd was met de cavaleriegeneraal jhr. Bernard van Merlen.

b) Deze spotliedjes zijn contrafacten van een of twee militaire liedjes die als geheugensteun dienden voor het memoriseren van het militaire trompetsignaal Draf. Het meest plausibel zijn *Dominee van Scheveningen* en/of *Lodewijk van Grevelingen*. De melodie is geïnspireerd op de Tweede Hongaarse Rapsodie van Liszt (circa 1850).

c) Dit militaire erfgoed is via allerlei kanalen doorgestroomd naar het Leidsch Studentencorps, waar ook nieuwe contrafacten zijn ontstaan, waaronder spotliedjes op *August L. Reimeringer*, *Arend Braat uit Hekelingen* en misschien ook *meneer (of de Heer c.q. Ambachtsheer) van Wemeldinge*.

d) Er zijn geen duidelijke aanwijzingen dat de Leidsche spotliedjes gevoed werden door antagonistische gevoelens jegens het Utrechtsch Studentencorps. Alleen het Utrechtse corpslid Alexander Lodewijk Grothe (later: Grothe van Wemeldinge) zou een mikpunt kunnen zijn geweest.

e) Evenmin zijn er aanwijzingen dat er kruisbestuiving is opgetreden tussen de militaire liedjes (a en b) enerzijds en de tophit *Put another nickle in / in the nickle-odeon* anderzijds.

>>> **Eindnoten** >>>

- ¹ J.L. Heldring (1998). Dezer dagen. Columns in NRC Handelsblad1991-2012.
4/9/1998 (Url: https://www.dbnl.org/tekst/held004deze01_01/held004deze01_01_0697.php)
2/10/1998 (Url: https://www.dbnl.org/tekst/held004deze01_01/held004deze01_01_0701.php)
9/10/1998 (Url: https://www.dbnl.org/tekst/held004deze01_01/held004deze01_01_0703.php)
- ² Joost Prinsen (2005). Columns in het Leidsch Dagblad.
14/5/2005 (Url: <https://leiden.courant.nu/issue/LD/2005-05-14/edition/0/page/2>) en
28/5/2005 (Url: <https://leiden.courant.nu/issue/LD/2005-05-28/edition/0/page/2>)
- ³ https://nl.wikipedia.org/wiki/Joost_Prinsen; https://nl.wikipedia.org/wiki/Claudius_Prinsen
- ⁴ <https://nrc.nl/nieuws/1998/09/17/van-everdingen-7415080-a666291>
- ⁵ <https://www.nrc.nl/nieuws/1998/09/12/zingende-barones-1-7414435-a1142618>
- ⁶ <https://adoc.pub/jaarboekje-leiden-en-rijnland-geschiedenis-en-oudheidkunde-tb1d73aee4f037db3d004a0c7fc101f2f22440.html> > A. L. Reimeringer 1860-1937. Maar tot 1919 of 1920 (het jaar dat er een grote brand in haar tempelgebouw woedde) was hij ook voorzitter van de Leidse vrijmetselaarsloge (<https://www.logelavertu.nl/> > Geschiedenis van de Loge La Vertu).
- ⁷ Volgens de namenlijst van *Senatus Veteranorum van 1814 tot 1936* waren twee Van Lidth de Jeudes en één Van Voorst tot Voorst lid van het USC-bestuur, resp. in 1906, 1936 en 1909, maar een Baron van Wemeldinge komt in de lijst niet voor (evenmin als in de Nederlandse adel sinds 1813). Url: <https://www.delpher.nl/nl/boeken/view?coll=boeken&identificer=MMKB06:000004644:00031>
[https://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_Nederlandse_adellijke_families_\(naar_titel\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_Nederlandse_adellijke_families_(naar_titel))
- ⁸ <https://www.youtube.com/watch?v=HXYwP6PNYRA>
<https://www.youtube.com/watch?v=-gUNZAmFfKA&list=RD-gUNZAmFfKA&index=1>
<https://www.youtube.com/watch?v=k4GYrIPOOyk>
- ⁹ <http://www.liederenbank.nl/liedpresentatie.php?zoek=80146&lan=nl>
- ¹⁰ *Voorschrift Trompetsignalen voor wielrijders, cavalerie en bereden artillerie* (KMA 1932, voortbouwend op de *Trompetsignalen Cavalerie* uit 1917). Url: <https://www.militaireruitersport.nl/file.php?id=225&chk=201afa7ac2a9bb9>
- ¹¹ <https://www.youtube.com/watch?v=6ROt2ADKY8I>; de inspiratiebron voor Liszt werd gevormd door Hongaarse dansen, zoals de csardas.
- ¹² https://en.wikipedia.org/wiki/Music!_Music!_Music!
- ¹³ <https://musicnotes.com/sheetmusic/mtd.asp?ppn=MN0090221>
- ¹⁴ <https://www.kasteelvanbreda.nl/Kasteelvanbreda.nl/collectie/sculpturen-ornamenten-en-monumenten/officieren/16-historie-kma/gouverneurs/129-everdingen>
<https://lange01.home.xs4all.nl/vbree/oudnws/nagel46-14.html>
- ¹⁵ https://www.reddit.com/r/papgrappen/comments/fszop1/wat_is_het_lievelingseten_van_soldaten/
- ¹⁶ <https://www.verhalenbank.nl/items/browse?tags=boemkool>
- ¹⁷ <https://www.nrc.nl/nieuws/2017/03/24/hoer-marjanneke-soldaat-hielp-met-de-taptoe-7543685-a1551771>
- ¹⁸ (Karel Knip 24/3/2017)
- ¹⁹ G. Dupas (1981). *Histoire de Gravelines*. Westhoek-Editions. Url: <http://excerpts.numilog.com/books/9782903077204.pdf>
- ²⁰ https://www.parlement.com/id/vg09lkym8eqy/a_arend_braat
- ²¹ Theo van der Meer en Paul Snijders (2002). ‘Ernstige moraliteits-toestanden in de residentie’. Een ‘whodunnit’ over het Haagse zedenschandaal van 1920. *Pro Memoria* 4:2, 373-407. Url: https://promemorie.aup.nl/files/documents/15667146.pinn.LR_pm20022.pdf
- ²² Zie voetnoot 5.
- ²³ <http://www.biografischportaal.nl/persoon/10852324>; https://nl.wikipedia.org/wiki/Bernard_van_Merlen
- ²⁴ <https://www.joodserfgoedrotterdam.nl/eduard-koopman-ambachtsheer-van-het-eiland-rozenburg-en-heer-van-wemeldinge/>
- ²⁵ Het Utrechts Archief te Utrecht, BS Overlijden Burgerlijke Stand van de gemeenten in de provincie Utrecht 1811-1902, Zeist, archief 481, inventarisnummer 1248-04, 12-02-1900, Zeist 1900, aktenummer 22. Url: <https://www.openarch.nl/hua:9836BFDC-573C-49E8-A671-D6E465C151D0/nl>
- ²⁶ R. Broersma & R. Fruin (1902). Correspondentiën in steden van Zeeland. *Bijdragen en Mededeelingen van het Historisch Genootschap. Deel 23*. Url: https://dbnl.org/tekst/bij005190201_01/bij005190201_01_0007.php
- ²⁷ https://www.monumentaltrees.com/nld/zeeland/kapelle/8967_dorpsstraat/
- ²⁸ https://nl.wikipedia.org/wiki/Hieronimus_van_Beverningh
https://www.dbnl.org/tekst/aa_001biog02_01/aa_001biog02_01_0678.php